

**Interview om fredningsplanerne for Stilling Sø
Rasmus Tornsberg
Aksel Jensen
Charles Schandorff Johansen**

ved Stilling sø

Solbjerg og Stilling Sø skal fredes — og med god grund, for mæge til naturskønhed skal man lede efter — Besøg ved søen, hvis mennesker fortæller

Problemet grønne områder er noget, som lyder vældig fint. Det er noget med at holde visse udsigter over naturskønne pletter fri for byggeri. For at folk skal kunne have noget smukt at se paa. Ikke bare os, som lever her og nu — men snarere dem, der kommer efter os. For der er jo skub i alting i dag. Uden kontrol kunne for eksempel en ting som sommerhusbyggeri godt ende i det rene kaos.

I praksis leveres der meget ofte eksempler paa, hvad grønne områder er. Nu er Solbjerg og Stilling Sø blevet saadan et. Der skal fredes rundt om søen. Det kunne De læse lidt om i Aarhus Amtstidende i gaar. Man regner med, at fredningsplanen kan gennemføres allerede i dette efteraar.

Enestaaende natur

For at danne sig et overblik over situationen maa man ud og kigge

Lad os bare faa fredet, mener forpagter Aksel Jensen.

paa søen. Det har vi været, og efter endt rundtur erklærer vi os enige i, at den bør fredes. Mæge til naturskønhed skal man lede længe efter. Har De ikke kørt denne rute før, saa gør det næste søndag: Ud ad Skanderborgvejen fra Aarhus. Drej af mod Vitved i Stilling, sør

ned langs søen og nyd synet. Det er fuldkommen overvældende.

I klart oktobervejr med sol og blegblaa himmel ligger søen blæk som et spejl, paa de skraanende marker ned mod vandet græsser sortbroget kvæg, og geder og faar kan man ogsaa se. Folkene langs søen er gode at snakke med. De kan fortælle en ende — og gør det gerne.

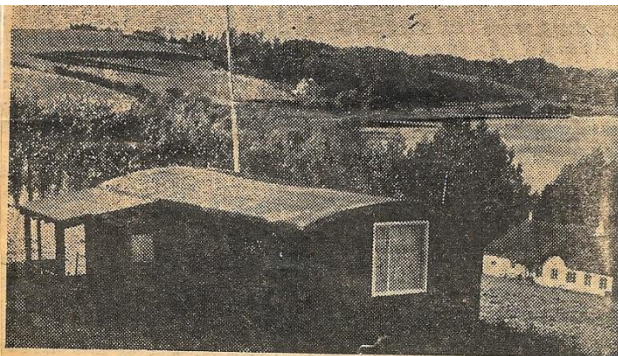
Rent tilfældigt traf vi en mand, der engang har været i selskab med ingen ringere end Lenin og Trotzky, den russiske revolutions fædre — den første begravet i et mausoleum paa Røde Plads i Moskva, den sidste myrdet i Mexico. Man skal holde fingrene fra revolutioner. Det gjorde Lenins bekendte ved Stilling Sø og saa. Han hedder Rasmus Tornsbjerg, er 81 aar, ungkarl og bor i det dejligste lille hus ned til søen. Her er historien i hans egen version:

Jeg fik et chok

— Jo, se, jeg er bogbinder af profession og var i mine unge dage paa valsen. Naver som det hedder. Det var fra 1901 til 1909. Jeg rejste overalt i Europa, var i Berlin, Dresden, Prag, Wien, Innsbruck, München, Bern, Luxembourg og flere andre steder.

Saa var det jo dengang, jeg var i Bern. Jeg arbejdede sammen med en russer, et dejligt menneske, som var bogbinder ligesom jeg, men som desuden læste til læge. Han inviterede mig en dag op i den russiske naverhule — den slags var der mange af i Bern, ogsaa en skandinavisk — og jeg sagde tak til. Her var der et vældigt leben, og jeg blev forestillet for en mand, der hed Lenin. Han er et godt menneske, sagde min ven, og han er en dygtig agitator. Jeg havde en dejlig

(Fortsættes tillæggets side V)

Sommerhuse kan skæmme naturens skønhed.

aften — glemte det hele, indtil den russiske revolution kom, og Lenins navn blev verdenshistorisk. Da kom jeg ogsaa i tanker om, at en mand ved navn Trotzky havde været i hulen . . . Jeg fik et chok!

Telegraferede hjem

Tornsbjerg oplevede mange festlige, spændende og sjove ting i sine naveraar. Ogsaa en mindre spændende.

— Da jeg paa hjemvejen i 1909 kom til Antwerpen, blev jeg frastjålet min tegnebog og mit pas. Jeg telegraferede hjem til min far, som sendte mig en halvtredser. For den kom jeg til Hamburg, hvor jeg gik op paa konsulatet. Jeg har ikke faaet mad i tre dage, sagde jeg. Men konsulen havde jo ikke noget bevis for, at jeg talte sandt. Saa telegraferede han til Skanderborg og fik at vide, at jeg var god nok — og saa kom jeg jo da hjem. Jeg blev siden værkfører i et aarhusiansk bogbinderfirma, men huset her har jeg boet i, siden jeg kom fra udlandet. Her skal jeg bæres fra!

Og man forstaar godt den gamle naver. Nu gaar han og pusler om sit lille bindingsværkshus. Snakker med de mange turister, der i sommerens løb passerer det. Siger nej til de ikke faa købere, der hele tiden melder sig.

— Fredning af søen? For mig gælder det ikke. Men man kommer vel og spørger, hvad jeg siger alligevel? Det er jo da min jord.

Skulle gerne vare ved!

Vi var inde flere steder for at snakke Stilling og Solbjerg Sø. Befolkningen imødeser fredningen med sindsro og glæder sig mange steder paa byboernes vegne over, at der nu er mulighed for at sikre de dejlige arealer ind i fremtiden.

— Lad os bare faa fredet, sagde forpagter Aksel Jensen, Vitved. Mig generer det ikke. Det, man vil undgaa, er vel sommerhuse og industrier. De hører heller ikke til her ved søen. Her er fred og ro — og det skulle da gerne vare ved!

Lad os bare faa fredet

Helt eventyrligt smukt er der nede ved det gamle færgeleje ved Vitved. Færgeri er der ikke meget af nu, men i sommertiden hænder det ikke sjældent, at der er masser at gøre om søndagen. Folk skal prøve, hvad det vil sige at blive færget i robaad.

— Jeg har ikke noget imod, at søbredderne bliver fredet, siger Charles Schandorff Johansen, der sammen med sin far har færgeriet. Naturen hernede skulle nemlig spoleres af sommerhusbyggeri . . .

Hist og her er der allerede sommerhuse ved søen, og det var synd at sige, at de allesammen er opført under lige stor hensyntagen til naturens skønhedsværdi. Men fred og ro er der at finde ved det gamle færgeleje, hvor folk i aarhundreder har søgt hen, naar de skulle over søen. Den gamle færgemand, Jørgen Schandorff Johansen, er ikke saa aktiv mere. Han har gennemgaaet en operation for et par aar siden, og derefter har det været sløjt med »bentøjet«.

— Men det er, hvad der sker, naar man kommer op i aarene, siger han. Saa kan jeg til gengæld sidde og nyde det gode vejr og freden. Jeg har aldrig fortrudt, at jeg i sin tid flyttede her til søen.

Hos færgemanden kommer man ikke uden om at snakke om skatten i Stilling Sø. Selv om efterforskningen efter skatten er opgivet, har den gamle, barkedede søbo ikke sluppet troen paa, at der dybt, dybt nede paa bunden af søens mørke vand, foruden gamle støvler og kasseroller, ligger en svært tømret egekiste med gode danske rigsdalere fra Christian den IV's tid, sænket derned under svenskekrigen.

— Selvfølgelig er skatten der, siger han og misser mod oktober-solen. Det skal ingen faa mig fra . . .